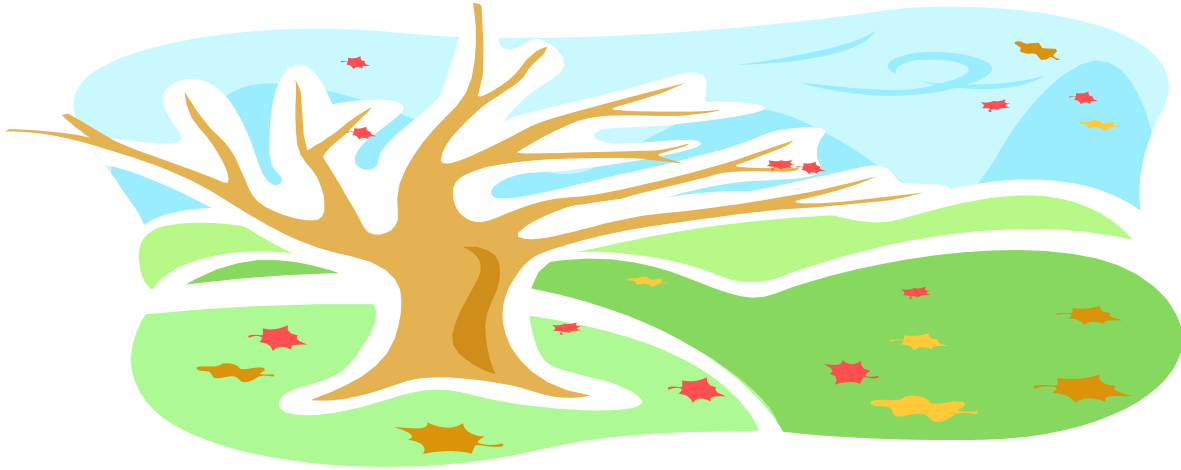

קרן קיימת לישראל
האגף לחינוך ולנוער

עיריית בית שמש
אגף החינוך והתרבות
מחלקת אירועים וספורט

השנה העשרים ושלוש לזכר שבע בנותינו
ט"ו בשבט תש"פ

שבע עלמות בשעו

בס"ד

לזכרון של:

נטלי אלקלעי ז"ל

שירי בדויב ז"ל

נירית כהן ז"ל

קרן כהן ז"ל

יעלא מאירי ז"ל

עדי מלכה ז"ל

סיוון פתיחי ז"ל

שנרצחו בידי בן עוולה במהלך טיול שנתי ביום חמישי ד' באדר ב' התשנ"ז 13/3/97 ה' ייקום דמן.

נטלי אלקלעי

כד' חשון תשמ"ד
30 באוקטובר 1983

מלאת חיים ותוססת, כל
תצלומיה מראים נערה
צוחקת ושמחה.
הייתה פעילה בבית הנוער
במסגרת המדצ"ים, אחת
כזו שאינה מחמיצה טיולים
ופעילות חברתית מהנה.
אבוי, איזו מדריכה נהדרת
החמצנו, הפסדנו.

שירי בדייב

כז' בחשון תשמ"ג
13 בנובמבר 1982

אהבה מאוד את הטבע,
אהבה מאוד לצייר
ודברים שקשורים באמנות.
ציור גדול שלה תלוי בבית הספר.
הייתה ילדה מאוד מיוחדת,
כאוויר לנשימה לאחיה בן השנתיים
עשתה בשבילו הכול ועבדה קשה
כדי לשפר את רמת החיים בבית.

נירית כהן

ד' בכסלו תשמ"ד
13 בנובמבר 1983

שקטה וצנועה,
המשפחה שכבר ידעה שכול,
דודה עוזי כהן, ז"ל,
נהרג בפיגוע באוטובוס בקו 18 בירושלים.
חברותיה המתגעגעות נזכרות בילדה חברותית,
חביבה, שאינה מסתפקת בציון 9.

קרן כהן

ט"ז באייר תשמ"ג
28 באפריל 1983

אהבה ספורט,
הצטיינה בו
שמחה ופעילה בתחומים רבים
וידעת הארץ הייתה
עוד ביטוי לתרבות הגוף החביב עליה.

יעלא מאירי

י"א תשרי תשמ"ד
18 בספטמבר 1983

מקסימה, אוהבת ונאהבת.
הכול אהבו אותה,
החברים, ביתה, השכנים, הדודים.
בת זקונים מתוקה שנטמנה ליד אביה, נחמן, זכרו לברכה.

עדי מלכה

טז' באב תשמ"ד
26 ביולי 1983

נחמדה, התאפיינה באדיבותה וברצונה לסייע בכל עת
ומה שראו כולם בבית הספר היה רק המשך
לעשייה רבה שלה בבית למען הוריה,
אחיה ואחיותיה : תיווכה ביניהם ובין הסובב אותם,
בכיבוד אב ואם ראוי לשמו ובאהבה.
התנסותה הביתית, טיפחה בה את רגשי האחריות שניכרו אצלה בקרב חברותיה.

סיוון פתיחי

כ"ג בתמוז תשמ"ג
4 ביולי 1983

בת מושב צלפון מקסימה
התחבבה כל כך על ידידיה
המקומיים מבית שמש,
שמחת החיים שלה ניכרה
היטב והן בבית והן
במסדרונות בית הספר.

האירוע בנהריים

כתות ח' מבית הספר התיכון אמי"ת ע"ש פירסט בית שמש יצאו לטיול שנתי

בצפון הארץ

ביום חמישי ד' באדר ב' התשנ"ז 13/3/97

יום חמישי 11:00 – ההגעה לנהריים

ביום השלישי והאחרון לטיול נכנס אוטובוס של תלמידות ח' מבית הספר אמי"ת פירסט עם 44 תלמידות ו-6 מבוגרים (נהג, מדריך, שתי מורות ושני מורים) לאי השלום, שטח ירדני, כשהמאבטחים פורקו מנשקם בהתאם להסכם בין המדינות ועלו לצפות על איזור הסכר.

11:20 – הפיגוע

נפתחה אש תופת אוטומטית לעבר התלמידות ממגדל תצפית: חייל ירדני במדים מנומרים, בשם אחמד מוסא מוסטפא, חטף רובה "אמ-16" מחייל אחר והחל לירות. לדברי התלמידות הן צילמו את הנוף ואז נפתחה עליהן אש. השתררה בהלה וכולן ניסו לתפוס מחסה בשיחים, אך החייל לא ויתר, ירד מהמגדל והסתער במטח יריות נוסף על הבנות, מטווח אפס. הוא גמר שתי מחסניות ונעצר בשלישית בגלל מעצור בנשק, ורק אז, החיילים הירדנים, שעד אז עמדו מהצד ולא עשו דבר פרט לצעקות "מגינון" (משוגע), צעקו לעברו, הסתערו ועצרו אותו. מהירי נפגעו 12 תלמידות ומורה: 7 נהרגו, 2 נפצעו קשה ו-4 נפצעו קל. מורן יונה, תלמידת ח'5, דיברה באותו זמן עם אמה בפלאפון ודיווחה לה בזמן אמת על המתרחש ועל הזוועה שנגלתה לעיניה.

11:30 – הפינוי

החיילים הירדנים האיצו בבנות לעלות לאוטובוס ולפנות את השטח ולא נתנו למורה המלווה, **עוזרי זכריה**, לגשת לפצועים ולטפל בהן. הם אף איימו עליו שיהרגו אותו אם לא יתפנה, התלמידות שלא נפגעו מיהרו לעלות לאוטובוס, שתיים מההרוגות וארבע מהפצועות, פונו אחר כך באמבולנסים לבית החולים פורייה בטבריה, שם אושפזו במחלקה הכירורגית כשהן סובלות מפגיעות קליעים ורסיסים בחלקי גוף שונים. לטענת גורמים ישראלים מנעו הירדנים את כניסת צוותי ההצלה הישראלים לשטח במשך 40 דקות ועסקו בטשטוש ראיות שעלולות להפליל אותם. כל אותו הזמן נותרו הפצועות בשטח, כשהן שותתות דם וגוססות והגישה אליהן נמנעת. שש תלמידות פצועות ומורה אחת פונו לבית החולים בעיר "שונה" שבירדן, הנמצא כ-5 ק"מ ממקום האירוע. חמש מהן נפטרו מפצעיהן וגופותיהן

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

הוטסו לאחר מכן, יחד עם שתי הפצועות, במסוק של חיל האוויר לבית החולים "הדסה עין כרם". התלמידה הפצועה, מיה שמואל, עברה ניתוח בטן נוסף, עקב פגיעה בכלי דם במעי, לאחר שעברה כבר ניתוח בבית החולים ב"שונה". פגיעתה תוארה על ידי סגן מנהל בית החולים פורייה, שמואל שפירא, כ"פצע קשה של ירייה, שפגעה בעורק הראשי ובמעי הגס". המורה יפה שוקרון אושפזה במחלקה לטיפול נמרץ עקב פגיעה של שלושה קליעים ושלושה רסיסים בחזה, והוחלט לבצע בה ניתוח להסרתם עד להתייצבות מצבה.

11:45 – סיום הפינוי

עם סיום הפינוי החלה גביית העדויות הראשונית: "כל עוד החייל ירה אף אחד לא התקרב אליו. רק אחרי שהיה מעצור במחסנית, החברים שלו השתלטו עליו", סיפר רוז הס, חבר קיבוץ אשדות יעקב, שהצטרף לטיול כמלווה. "ראיתי איך החייל הירדני טוען את הנשק, כשהתחילו היריות, הידרדרתי ונשכבתי על תלמידה שצעקה "היד, היד", אחר כך ראיתי שהיא נפצעה" סיפרה המורה הפצועה יפה שוקרון. "החברה הכי טובה שלי נפלה עלי. אני אמרתי לה "קומי קומי", כשהיא לא הגיבה הפכתי אותה וראיתי שהיא מתה. "היא הצילה אותי" מספרת טלי שבאורח נס לא נפגעה.

הן היו שם

חבורה של נערות יצאו לטיול שנתי תמים, במסלול שמדי יום עוברים בו מאות תלמידים בגילים שונים. רק שבוע קודם לכן חזרה משם כיתת הבנים, כשהם מלאים רשמים וחוויות. הטיול של הבנות מכיתה ח' הסתיים אחרת. הנה עדויות של מקצת מהאנשים שהיו שם – עדויות של מי שנגע במוות.

סיפורה של לירון אוחנה

לירון, בת ה-14 לא תשכח את היום הזה, שבו נהרגו חברותיה הטובות. היום החל בצחוק, אושר. כשהגיעו לאי השלום, עמדה קבוצה של בנות ליד המדריך במורד הגבעה, ברקע נשמעו שלוש יריות – אך המדריך המשיך בהסבריו והבנות, שעמדו כשגבן מופנה לחייל היורה, המשיכו להקשיב, מתוך מחשבה שזהו "רעש רקע" מוכר. היריות נמשכו "ולפתע", מספרת לירון "החל מדריך הטיול לברוח. שמואל מלמד, סגן המנהל, תפס אותי ואת הבנות האחרות, ופשוט גלגל אותנו במורד – דחף אותנו קדימה כדי שלא ניפגע. הוא בפירוש הציל את חיינו". היא אומרת.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

הרעש, הבהלה, המהומה, גרמו ללירון לשיתוק. "הקאתי, לא יכולתי להמשיך ללכת, אפילו לעמוד על הרגליים" היא מספרת. אבל שוב נחלץ שמואל מלמד לעזרתה וסחב אותה על גבו עד לאוטובוס.

מדריך אחר, ששהה עם חלק מהקבוצה, צעק: "מלמד, יש פצועות" ושמואל רץ לשם. חלק מהבנות הפצועות פונו על ידי מד"א. חלקן נשארו בירדן. הבנות שהובאו לאוטובוס, נשארו שם עם צביה מזרחי, שוטרית שהגיעה למקום וליוותה אותן לאורך כל הדרך. ללירון יש רק מילים טובות להגיד עליה.

כשהחלפנו דברים בתוך האוטובוס, סיפרו הבנות האחרות כי היו שלושה חיילים ירדנים: אחד מהם ירה בנו, חייל ירדני אחר ניסה לעצור בעדו, והיורה ירה בו ברגלו. החייל השלישי פשוט עמד שם וצחק.

הבנות ההמומות הובאו לקיבוץ גשר, חלקן לא היו מסוגלות לעמוד על הרגליים. מהקיבוץ דאגו להן מיידית לעזרה פסיכולוגית ורפואית, ובכלל, כל מי שהיה שם ניסה מאוד לעזור", מספרת לירון.

מ-12:00 בצוהריים ועד חמש לפנות ערב, היו הבנות בקיבוץ גשר. חלק מהבנות ראו את מות חברותיהן – אך פחדו לספר. רק ב-18:00 עם הגעתן לבית שמש, שמענו ברדיו, באוטובוס את שמות הבנות ההרוגות.

"התחלנו לצרוח ולבכות" מספרת לירון. וצביה באה והרגיעה אותנו."

הידיעה שסיוון, יעלא, נטלי, עדי, נירית, קרן, ושירי אינן – עדיין קשה ללירון לעיכול.

"אני מצליחה לחייך, רק כי אני עדיין לא באמת מאמינה שהן אינן". היא אומרת והעובדה שהיא מחייכת מדי פעם, לא מצליחה להסתיר את העצב הגדול שנשקף ממנה.

אין לה ספק שהחווייה שעברה תיחרט בלבה לעד, היא כועסת על הירדנים שאפשרו את ההרג הזה,

כואבת את העובדה שלחלק מחברותיה זו הייתה הפעם הראשונה שנגעו בחוץ לארץ – הפעם הראשונה והאחרונה שכן הן מצאו שם את מותן.

יש בה רגשות תודה לשמואל מלמד, לצביה מזרחי ולחברי קיבוץ גשר – שעשו כל מאמץ אפשרי להקל על הסיוט – אבל במקביל, שוכן בה כעס רב כלפי אותו מדריך, שנטש אותם וברח כדי להציל את נפשו.

"אולי הוא מדריך, אבל בן אדם הוא לא." היא אומרת ואם יש נחמה בטיול הזה, זו העובדה שהיו שם רבים אחרים – שהוכיחו את אנושיותם, עוז רוחם ודאגתם לזולת.

בעט דומע

אי השלום

מוקדש: לנרצחות ולנפגעות

פרחיה דפנה ח/5

הירדני יורה

כולם צועקים בוכים

מנסים להתחבא, באי השלום

באי השלום אשר בצפון.

אלוהים כן שומע

אחרת לא היה עוצר את הירייה

שבע מתו, שש נפצעו, באי השלום

באי השלום אשר בצפון.

ממעלה הגבעה פתאום נופלות

ואני מלמטה שומעת איך הן צועקות

באי השלום

באי השלום אשר בצפון.

קרן, יעלא, שירי

נרית, סיוון, נטלי,

וגם עדי, נרצחו באי

באי השלום אשר בצפון.

שבע בנות

שבע חמודות

שבע תמימות, נרצחו באי,

באי השלום אשר בצפון.

קרן – חזקה

יעלא – מנהיגה

שירי – ראשונה

סיוון – חמודה

נטלי – יפה

עדי – חשובה

נרית – שמחה

ה' ייקום דמן, יהי זכרן ברוך.

לא סיימה חית כיתות.../יהודה גובני מורה באמי"ת פירסט בית שמש

ועכשיו ילדתי,

מוחקים את השם

מן היום

שם פרטי, שם משפחה.

ומעתיקים על מצבה

באותיות יותר יפות,

מוקפדות משהו,

הברה אחר הברה

ובכלל, ילדתי,

את הכול כבר העברנו לשם,

על לוח השיש,

על הילקוט והעט,

האדידס והג'ינס,

הדיסקמן והאוזניות,

ובכיתה, משמאל לדלת,

באמצע התור השלישי,

בין הלוח ובין הקיר הצפוני,

הותרנו רק את השקט,

שאחרי הדמעות.

אבל גם אותו

נעביר בקרוב,

לשם, למצבה,

עם הזר ועם הפרח,

ומה שייבול, ייבול

ומה שידום, יידום.

ורק צחוק, ילדתי,

וסומק, עוד ישונו

למסדרון הילדים,

ובתעודה ייכתב

לא סיימה חית,

לא סיימה.

לא.

"אנסה להנציח את הבנות בפרחים ועצים, כפי שחלמתי קודם"

נהריים, אי השלום 1997/אורנה שמעוני

הייתי באותו יום עם הבנות בגבעת הרצח.
סמוך לרצח בישלתי חלום לפתוח פארק גדול
באי השלום בנהריים עבור נוער ישראלי ירדני שוחר שלום
בחלום שיתפתי את הקק"ל וכבר עשינו
סיורים בשטח לראות איך מגשימים אותו.

באותו יום טיילו בנהריים גם כיתות מנופית ליד טבעון.
נכנסתי איתן ויחד עם הבנות בית שמש עמדנו על הגבעה –
הגבעה שצופה על כל השטח, וממנה מקבלים כל המטיילים
הסבר ראשוני על נהריים.

רואים משם את מפגש הנהרות של הירדן וירמוך,
ורואים גם את זרימת הירדן במערב ואת זרימת הירמוך במזרח.
משקיפים על תחנת הכוח "רוטנברג" –
התחנה הראשונה שהזרימה חשמל לצפון הארץ.
מהגבעה יוצאים לסיור בתוך "אי השלום"
הסיור עובר בחתכים שנוצרו בשבר הסורי האפריקני.

סיימתי את ההסבר לילדים הקטנים ויצאנו באוטובוס.
מייד כשירדתי מהאוטובוס, כאן, על שולי הגבעה,
נשמע מטח יריות, היה נדמה לי שחיילים פלטו כדורים.
רצתי לכיוונם, ובאותה העת נורתה המחסנית השנייה.
באותו רגע נשקפה מול עיניי הטרגדיה הנוראה.
הבנות החלו לבכות ולצרוח "אמא" "אמא"
הן התגלגלו במדרון הגבעה, צרחותיהן היו קורעות שמיים.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

רצתי אל הבודקה של המשטרה
השוטרת שהייתה במקום לא הבינה אותי.
חטפתי את הטלפון מידה וזעקתי לשוטר מהעבר השני:
"יש כאן טבח! תשלח הליקופטר!"
עשרים דקות עברו כנצח עד שהגיעה המשטרה מבית שאן.
הבנות המשיכו לזעוק.
לפתע השתררה דממה והאוטובוס שלהן החל לנוע.
הייתי לבדי, על כפות ידיי נשאתי את הפצועות
והשכבתי אותן על הרצפה. ההיסטריה הייתה נוראית.
והבכי קרע לבבות. זכורות לי הצעקות:
"השארתי שם את אחותי, השארתי שם את יעלא החברה הכי טובה שלי.
תביאי לי את סיוון"
ניערתי את המורה שהייתה במצב קרוב להלם וביקשתי ממנה לספור את הבנות.
אחרי הספירה התברר לנו שחסרות תשע בנות
המורה צעקה כל הזמן "כיסיתי אותן בחרדליות"
לקחתי את המורה והעליתי אותה לאמבולנס
בדרכי הביתה ציירתי במוחי את הציור הבא:
עץ בעל גזע אדום וענפים שרופים שבקצותם שבע גבעות פרחים
עם שמות הבנות.
התחלתי את הביצוע מיד, בלי ברכתו של אף אחד.
גייסתי את התורמים בתרומת מוצרים כולם נענו!
ביום השלושים לרצח הבנות האתר היה מושלם.

כאן בא הסיפור האישי שלי
אייל, בני הצעיר, היה מדריך בקורס קצינים.
במהלך שתי חופשותיו הקצרות בחודש אחד צפה בהתרגשות על האתר.
הוא הציע לי לנטוע בט"ו בשבט יער לזכר שבע הבנות.
הרעיון היה מקורי.

שיתפתי מיד את הקק"ל. הם התלהבו מהרעיון אבל אמרו שזה יקר מאוד
ודרושות מספר שנים עד לאישור הביצוע אמרתי שיש לי סבלנות.
בחרתי שבעה זני אקליפטוס בשבעה צבעים שמתאימים לאזור חם ולמשקיעים נמוכים
בינתיים עלה אייליק שלי ללבנון. הוא היה סמ"פ בגדוד 77 בחטיבה 7.
טיל חדר את טנק ה"מרכבה" שלו ולקח את החלום.
אנשי קק"ל הגיעו אלי ב"שבעה" ואמרו לי: נקיים את הנטיעות וניטע את יער הבנות.

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

ביום השנה הראשון לרצח הבנות נערך טקס אדיר בהשתתפות ראש הממשלה ושר הביטחון וניטעו אלפיים עצים ראשונים.

**היום כבר רואים עצים בוגרים
עם פריחות שונות מהנטיעה הראשונה.
אל היער יגיעו מטיילים רבים
ואיתם תחזור צהלת הנעורים.**

קק"ל למען שבע הבנות בנהריים

תרומתה של קק"ל החלה לפני אסון נהריים,
בעקבות פנייה של אשדות יעקב והמועצה של עמק הירדן
לפתח איכות החיים ותיירות באזור.

לאחר האסון נוצר קשר בן אורנה שמעוני ובן קק"ל
והוחלט שקק"ל תייער שבע גבעות באתר ההנצחה.
כיוון שהשטח קשה מאוד לגידול צמחייה, נבחרו מינים
עמידים של עצי אקליפטוס שונים בתפוחתם ובצבעם.

במקביל, השקיעה קק"ל בשיפור דרכי גישה ובהקמת מגרשי חניה
כדי לאפשר לבאי האתר לצפות בנוף.
בגבעת המצפור שיחים שונים נמוכים, כמו הרוזמרין והקסיה.

קק"ל יזמה פרויקט אחר ושמו "שביל הסכרים"
ובעתיד היא מתכוונת להקים מצפור נוסף.

קק"ל הציבה לעצמה מטרה לייער ולנטוע עצים נוספים באתר ההנצחה.

מידי שנה מקיימת קק"ל בשיתוף עיריית בית שמש
והמועצה האזורית עמק הירדן
טקס שנתי להנצחת שבע הבנות.

שמחה גרופר
רכזת הדרכה – מרכזי שדה "לביא ו"ציפורי"

בלדה

בס"ד

מנורת שבעת הנרות של בנות בית-שמש

כתבה שמחה קבלי מירושלים

בצהריים, בנהריים
בין שפך ירמוך לירדן,
עלו על גבעת השלום בבוקר אביב
אל ארץ אהבתי להשקיף,
שבע נערות תמימות
שבע כלות (לעתידי) זכות,

צפה בהן מנגד, בכורו של בלק,
צחק בקנאה ושנאה,
ואת נשקו דרך כברק,
ויפלח את גופן. מתבוססות בדמן
נפלו שבע העלמות על תרמיל טיולן.

כבתה ודעכה פתע שמשן,
של שבע בנות בית-שמש!
בכו את מותן
אבות, אחים, אחיות ואמהות
בכה אותן כל העם!
בכתה אותן השמש בדמעות.

שבעה ימים הסתירה פניה
בענני יגון שחורים משחור.

שבעה ימים המטירו העננים
מטרות זעף, אש וברק, רעם וברד
והשמש בכתה את הלקח מביתה
שבע בנותיה!

חלפו ימים שבעה
והנה ממקום מותן
מנורה חדשה קמה, והעלתה נרותיה
כולה מקשה, זוהרת מזהב – שמש
וחיוך – נערוותיה בשבעה קנים ונרות.

מגבעי – פרחיה נוצצו שלהבות קדושות
כי מחלב דמן קורצו הנרות
כי מדמעות משפחותיהן – הרותחות,
ומדמעות כל ישראל איתן – השורפות,
ומזהר שמש אשר הוסיפה מאוצר ביתה
כי בנות בית שמש הינן!

תאיר לעולם מנורת הזהב
של שבע בנות בית שמש,
אל מול פני מנורת ישראל
מקדם, בעלת שבעה הקנים!
מנורה אל מול מנורה!
ואל מול בית שמש ביתן,
ואל מול אי השלום.

ויסוככו עליה בכנפיהם
כרובי השלום
לב ליהי
אי – שלום! ...